

Следъ време обаче, когато турцитѣ разшириха владенията си въ Европа, Азия и Африка, положението на българската рая се влошава. Тѣ разбраха несъгласието и слабостта на европейскитѣ държави, вкусиха отъ тѣхния раскошъ и развратъ; особно следъ поражението си при Виена, което ги деморализира, тѣ сами се отдадоха на развала. Затова учениятъ дубровничанинъ Стефанъ Градичъ, префектъ на Ватикана, пише: „Мѣстото на предишната справедливостъ къмъ покоренитѣ народи и на въздържаността се зае отъ алчностъ и гордостъ; не се уважаваше вече нито държава, нито частна полза; господаруваше най-пълнѣнъ произволъ на господари къмъ роби; дворътъ е продаженъ, съ законитѣ се търгува, почести се добиватъ съ покупка и не се изплащатъ похарченитѣ за тѣхъ пари; продава се правото за престѣпления, изхарченитѣ народни богатства не удовлетворяватъ користолюбието на паши и санджакъ-бегове, и поради това огромни плодородни полета оставатъ необработени, голѣмитѣ градове запустѣха, всичко е дошло до разрушение“. Презъ това време администрация и армия бѣха деморализирани. „Вжтрешната поквара се отрази най-силно върху войската. Прочутата спахийска конница се разслаби, а еничарскиятъ корпусъ стана непокоренъ, ленивъ, способенъ само за грабежъ“.

Европейскиятъ пѣтишественикъ Герлахъ, въ втората половина на XVI вѣкъ, пише: „Спахитѣ дератъ нещастнитѣ хора дотолкова, че едвали имъ остава хлѣбъ за ядене“. Други ученъ пише: — „Кадии, бегове, спахии и еничари по селата постѣпватъ съ селянитѣ както имъ скимне, искатъ отъ тѣхъ всичко, каквото имъ потрѣбва“.

Хаотичното положение още повече се засилва съ появяването на даалиитѣ (горцитѣ). Разбойничеството, разсипничеството и нарастналитѣ държавни нужди предизвикаха въвеждането на нови данъци. Въпрѣки всичко това, турската държава трѣбваше да води непрекъснато нещастни войни съ Австрия, Полша и Русия и борба съ болести — чума и холера. Гръцкото духовенство, по подражание на турската властъ, се отдаде също на раскошъ и развратъ. Въведе се симония между духовенството, като всѣки черковенъ чинъ се подлагаше на наддаване. Вследствие всичко това, презъ XVII столѣтие, българскиятъ народъ почна силно да чувствува двойното иго — политическо и черковно. Анархията особно